

HANDLÄGGARE/ENHET
Ekonomisk politik och
arbetsmarknad
Thomas Hagnefur

DATUM
2011-09-19

DIARIENUMMER
20110291

ERT DATUM
2011-05-23

ER REFERENS
U2011/2636/S

Utbildningsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

LOs remissvar på SOU 2011:33, Rapportera, anmäla och avhjälpa missförhållanden

LO har lämnats möjlighet att inkomma med synpunkter på rubricerat betänkande och vill framföra följande.

LO ställer sig bakom de motiv och mål som betänkandets förslag grundar sig på. LO delar uppfattningen att det finns positiva effekter i form av utvecklat kvalitetsarbete på skolorna samt förbättrat underlag för tillsyn med de förslag som lagts fram. På några punkter har LO en avvikande uppfattning, och det finns några oklarheter som skulle behöva förtydligas i betänkandet.

Ett frågetecken är förknippat med författningsförslagets kapitel 6 a 4§, där sägs att förskolechefer och rektorer inte omfattas av rapporteringsskyldigheten. Skälet för en sådan skrivning utgår ifrån dessa befattningshavares ledningsansvar. LO menar att det kan finnas situationer där verksamhetsansvarig upptäcker missförhållanden som inte är rapporterade. Det naturliga är då att detta missförhållande rättas till genom ledningens försorg. LO menar att i detta fallet borde ledningens *informationsskyldighet* gentemot huvudmannen trots att någon formell rapport inte är inlämnad uttryckas tydligare. Detta är av särskild vikt i fall som gäller allvarliga missförhållanden då huvudmannen har anmälningsskyldighet till Statens skolinspektion. LO anser att det finns skäl att se över om inte en samordning eller tydligare distinktion mellan ovanstående paragrafens skrivningar, och 6 kapitlets 10§ skrivningar skulle behöva göras.

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

LO stödjer betänkandets förslag att rapporteringsskyldigheten även ska omfatta praktik och arbetsplatsförlagt lärande. Arbetsmiljöansvaret bärs av den arbetsgivare där eleven är placerad. Rapportering om eventuella missförhållanden på arbetsplatsen utifrån ett utbildningsperspektiv är viktig för utbildningsanordnaren. Sådan information kan ge underlag för en omprövning av placeringen och därmed stärka kvalitén i det arbetsplatsförlagda lärandet. Utbildningsanordnaren ska därför informera arbetsplatsen om denna skyldighet och man bör lämpligen komma överens i utbildningsavtalet hur formerna bör se ut.

I betänkandet lyfts frågan om rapporteringsskyldigheten står i strid med lojalitetsplikten för arbetstagare. Utredningens *bedömning* är att så inte är fallet. LOs uppfattning är att vid införandet av en lagstadgad rapporteringsskyldighet måste det *säkerställas*, att arbetstagaren kan fullgöra denna skyldighet utan risk för repressalier, eller att anställningen ifrågasätts utifrån lojalitetsplikten.

LO anser därutöver att det är viktigt att på sikt följa upp om införandet av rapporteringsskyldighet för handledare i det arbetsplatsförlagda lärandet påverkat tillgången till arbetsplatser eller tillgången till handledare.

I betänkandet föreslås att huvudmannen måste säkerställa rutiner för att de som omfattas av skyldigheten att rapportera informeras om denna skyldighet. Detta är en viktig signal där huvudmannen kan understryka den betydelse och legitimitet i verksamheten som rapporteringsskyldigheten har. Rapportering om missförhållanden kan uppfattas ha en negativ inverkan på uppfattningen om verksamheten och på vilket sätt den leds. Det måste då vara tydligt från ledningens och huvudmannens sida att detta är en lagstadgad skyldighet och att man har en positiv syn på att de som befinner sig i verksamheten fullgör den skyldigheten.

Utredningen ställer sig tveksam till införandet av ett repressalieförbud. Istället hänvisas till att i ett öppet och uppmuntrande klimat i verksamheten bör det inte finnas något behov av införandet av ett sådant förbud, och att ett sådant förbud skulle kunna vara kontraproduktivt. LO menar i enlighet med vad som sagts ovan att en sådan ansats är god, men tar inte hänsyn till den utveckling som under många år lett fram till allt ”tystare” arbetsplatser. Som tidigare nämnts finns en osäkerhet i relationen mellan rapporteringsskyldigheten och lojalitetsplikten. LO anser därför att det finns anledning att införa ett repressalieförbud.

När det gäller frågan om sanktioner mot den eller de som underlåter att fullgöra sin skyldighet gör LO en annan bedömning än den som framförs i betänkandet. LO delar betänkandets förslag att inte belägga individer med sanktioner för underlåtenhet att rapportera missförhållanden. Däremot

menar LO att om en huvudman underlåter att anmäla allvarliga missförhållanden till den som har tillsynsansvaret så bör det vara förenat med någon form av sanktion. Underlåtelserna i sig utgör de facto ett missförhållande. I betänkandet har principen om att snabbt identifiera, analysera och åtgärda missförhållanden betonats. Den principen kan då inte upprätthållas om man istället ska invänta att tillsynen av en verksamhet ska upptäcka en sådan underlåtenhet. LO menar att detta är en fråga om rättssäkerhet, och ligger i linje med betänkandets principiella utgångspunkter.

LO stöder förslaget om att enskilda huvudmän ska bevara all dokumentation i samband med rapportering om missförhållanden i fem år. LO anser att det i Skolinspektionens tillsyn, samt i den kommunala tillsynen, ska ingå att kontrollera hur rapporteringsrutiner och dokumentation sköts.

Landsorganisationen i Sverige
Stockholm som ovan

Wanja Lundby-Wedin

Thomas Hagnefur